

Farvel til dansk akademisk sprog

SPROGDEBAT

Af Ove Bjørn Petersen, redaktør, konsulent, cand. mag. et merc.

Prioriterer vore universiteter økonomi og prestige over dannelse og saglighed? På Christiansborg drøfter politikerne temaet:

undervisnings- og forskningssprog på vores universiteter. Baggrunden er en bekymring for, at det danske sprog her skal blive et sekundært sprog, og i DR/Sproglaboratoriet den 6. februar blev videnskabs- og forskningsministeren spurgt til sin holdning.

Ministeren valgte dog at gennemføre interviewet på dansk, selv om han ved udsendelsens start havde bedyret, at engelsk var et helt naturligt sprog i hans hverdag; demonstrerede han her samme usikkerhed til fremmedsprogets nuancer, som de fleste af os har, hvad enten vi er undervisere, censorer eller studerende?

Forsigtigt tog han den holdning, at det ikke er en sag for andre end universiteterne at afgøre. Men holder det? Når det officielle Danmark har opstillet kanon for eksempelvis dansk kunst, må det være et udtryk for, at særlige danske værdier er med til at definere det danske samfund. Og det er i fin forlængelse af den tyske filosof Johan G. Herders dictum, nemlig at en nation, et folk, er defineret og afgrænset ved sit sprog.

Universiteternes forsvar for det engelske sprog er en henvisning dels til selvstyre, dels til globaliseringen, som betyder, at danske virksomheder og højtuddannede i højere og højere grad bevæger sig ind på kommercielle markeder, hvor dansk ikke forstås. Engelsk eller amerikansk er det helt dominerende sprog inden for områder som forretning, forskning, marked og teknologi samt musik. Derfor er det nødvendigt, at aktørerne kan begå sig på engelsk.

Selvfølger skal danske højtuddannede sprogligt kunne begå sig i internationale miljøer, men det nødvendiggør ikke et universitetsstudie på engelsk. Kan ske, at kandidaterne forbedrer deres muligheder globalt, men prisen er til gengæld, at de har sværere ved at begå sig i de lokale virksomheder, store som små, private som offentlige, der stadig er den største rekrutteringskanal – også for akademikere.

Læser man engelsksprogede lærebøger, undervises man på engelsk, og taler man i studiemiljøet engelsk for at kommunikere med de udenlandske studiekammerater, så forsvinder det danske fagsprog stille og roligt. Vi skaber en sprogløft i nærmiljøet. Og forfatter man sin kandidatopgave på engelsk for efterpå at forsvare den på engelsk, da kommer mange i vanskeligheder: deres sprogkundskaber er ganske enkelt ikke gode nok til at mestre det fremmede sprog.

Ligeledes må det undre, når universiteterne vælger at optage udenlandske studerende, der ikke kan begå sig på engelsk. Som tværgående censor på universiteter fra nord til syd og fra øst til vest oplever jeg stadig hyppigere, at udenlandske studerende giver særlige problemer, både ved udformning af de skriftlige opgaver og ved eksaminationernes forløb. Samtale og dialog er yderst besværlig, og alt for ofte er netop sprogbarrieren afgørende for den konkrete vurdering af deres præstation.

Bedre bliver det ikke, når eksaminator og censor også skal formulere sig på engelsk,

thi ingen af dem er ansat på basis af engelsk kundskaber. Det nærmer sig det kunstige, usaglige og useriøse, når parterne ikke kan bruge og forstå fagligt centrale begreber; undertiden er kompetencerne så ringe, at der end ikke kan føres en almindelig samtale. Når der omkring eksamensbordet sidder en fransk studerende, en arabisk eksaminator og en dansk censor, så skal det give problemer.

Med hører også, at de færreste af de udenlandske studerende har samme kritiske tilgang til fag, eksaminator og eksamenssituation som deres danske medstuderende, hvorfor de har sværere ved at leve op til læringsmålene. Så i takt med, at målene skal tilpasse sig de studerendes færdigheder, når man ikke de kompetencer, som blandt erhvervslivet efterspørger.

Man får det indtryk, at mange studerende er optaget uden de tilstrækkelige og nødvendige engelske sprogkundskaber – måske fordi de konkrete test ikke er gode nok, og/eller fordi økonomiske og akkrediteringsmæssige hensyn har været overordnet den faglige vurdering.

De konkrete oplevelser perspektiverer med al tydelighed den situation, hvor Folketinget snart skal drøfte 'dansk eller engelsk som undervisningssprog på universiteterne'. Jeg kan kun opfordre til, at debattørerne dvæler ved begrebet GLOKALISERING, der tilsiger at tænke globalt men handle lokalt. Handle er også at tale. Lokalt er også Danmark.